

Koulutuspalvelujen järjestäminen erilaistuvissa kunnissa

Kuntamarkkinat 10.9.2020

Koulutus palveluna –verkostoprojekti (KOPA)

Irmeli Myllymäki, projektipäällikkö @IrmeliMyllymaki

Essi Ratia, projektiasiantuntija @essiratia

sekä **Tapio Huttula**, vanhempi neuvonantaja, Sitra @TapioHuttula

20- ja 30-luvun haasteena samanaikainen demografinen neloskierre

1

Syntyvyyden
aleneminen

2

lääkkäiden yli 75-
vuotiaiden määrän
nopea kasvu

3

Työikäisen
väestön määrän
vähentyminen

4

Keskittävä,
polarisoiva ja
valikoiva
muuttoliike

+

(Tekemättä jääneet
uudistukset)

Vuosien 2015-2019 alhainen syntyvyys läpäisee koulutuskentän 20- ja 30-luvuilla

Syntyvän ikäluokan koko
keskimäärin vuodessa,
vuosina 2000-2019

2000-2002: 55 952

2003-2005: 57 221

2006-2008: 59 093

2009:2011: 60 575

2012-2014: 58 572

2015-2017: 53 101

2018-2019: 46 705

2020 1-6: 22 886 (ka. 23 691
vuosina 2017-2019)

Lähde: Tilastokeskus, väestö; väestörakenne

2020-2024
Varhaiskasvatus
ja alakoulut

2025-2029
Yläkoulut

2030-2034
Lukiokoulutus
ja ammatillinen
toinen aste

2035-2039
Ammatti- ja
tiedekorkea-
koulut

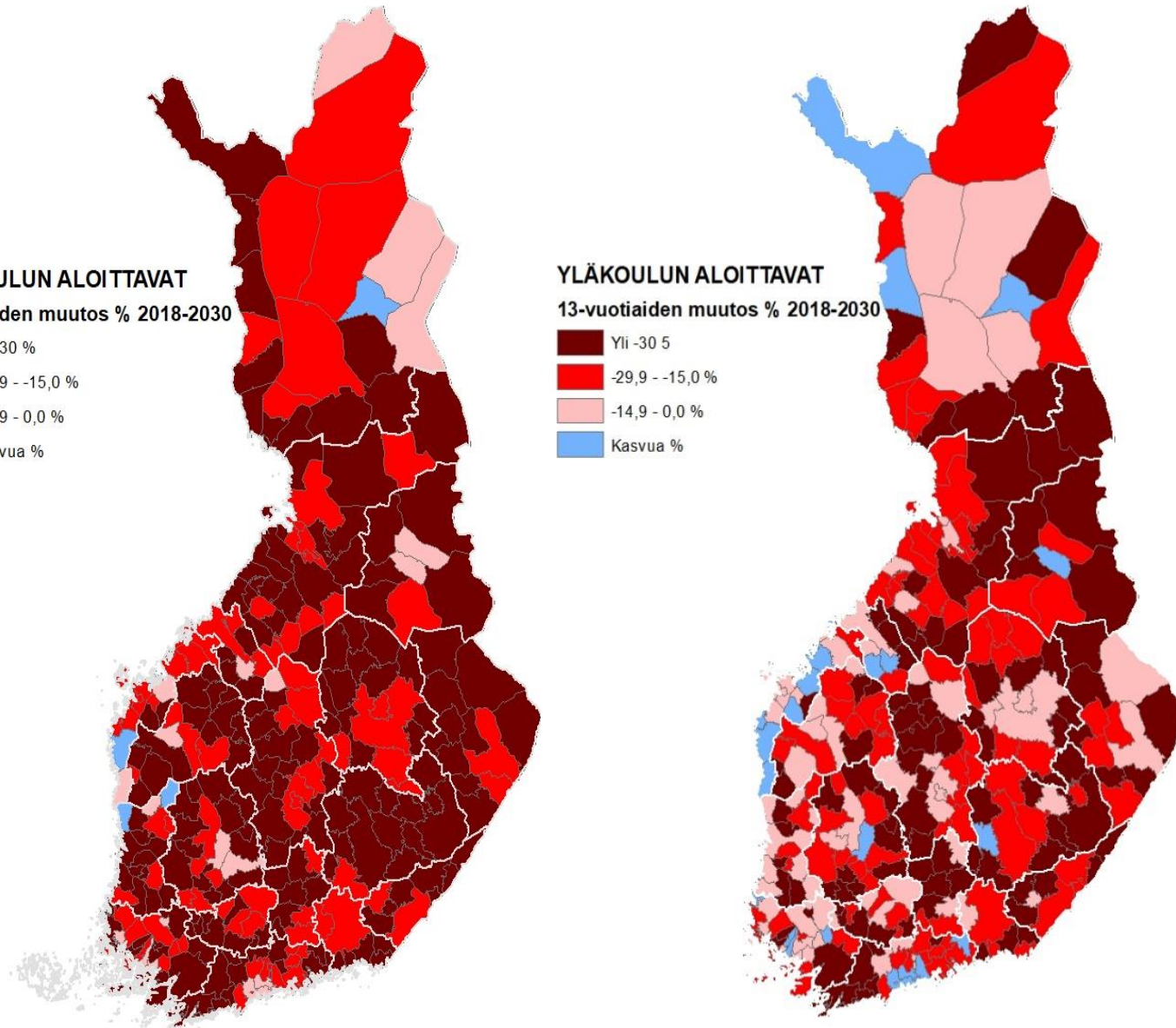

SITRA

Ala- ja yläkoulun aloittavien määrä kunnittain vuosina 2018- 2030

7-vuotiaiden alakoulun aloittaneiden ikäluokka on joka vuosi edeltävää vuotta pienempi vuoteen 2026 saakka. Alakoulun aloittaneiden määrä vähenee ennusteen mukaan 292 (295) Manner-Suomen kunnassa 2030 mennessä

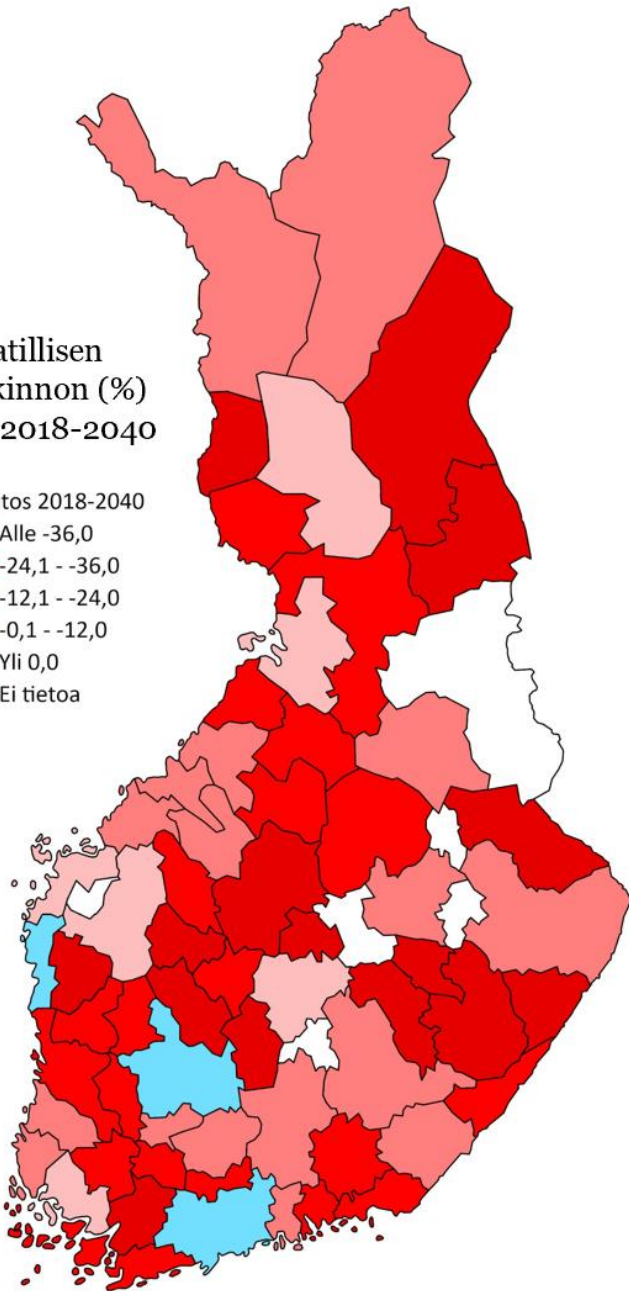
13-vuotiaiden yläkoulun aloittaneiden määrä kasvaa vuoteen 2022 saakka, jonka jälkeen jokainen aloittava ikäluokka on edeltävää ikäluokkaa pienempi vuoteen 2032 saakka. Yläkoulun aloittaneiden määrä kasvaa ennusteen mukaan 31 (295) Manner-Suomen kunnassa 2030 mennessä

Toisen asteen aloittavien määrä seuduittain vuosina 2018-2040

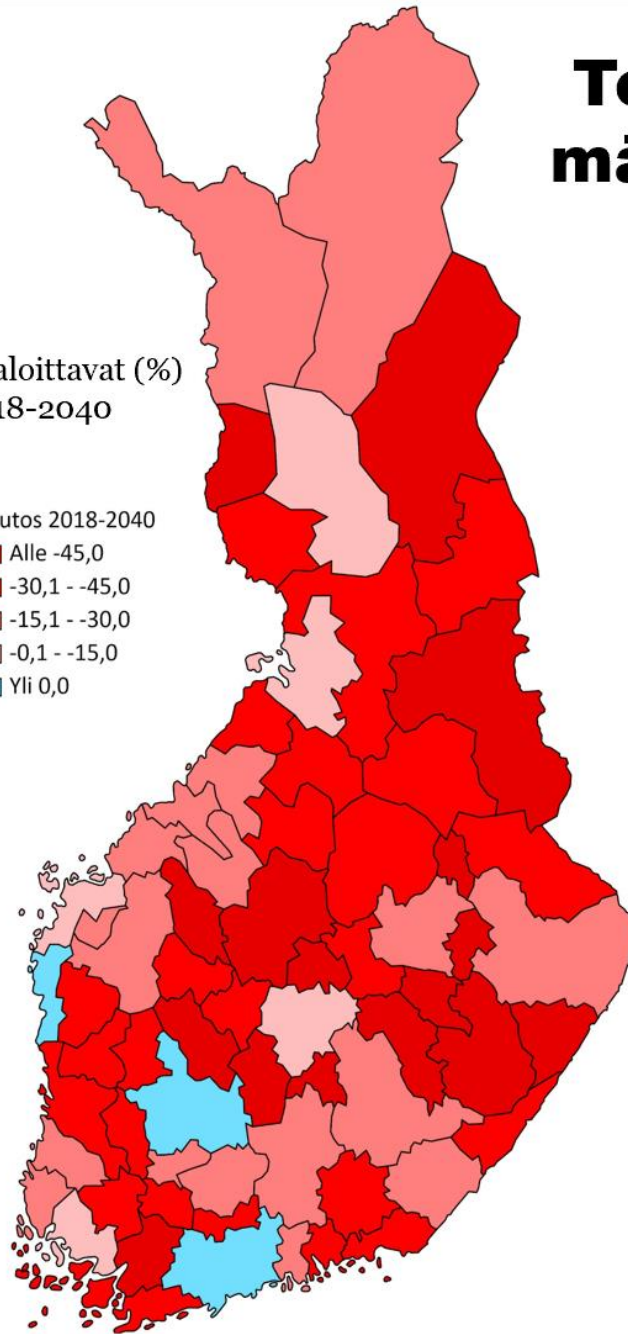
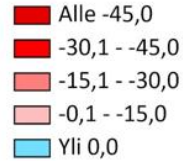
Ammatillisen perustutkinnon (%) aloittavat 2018-2040

Muutos 2018-2040

Lukion aloittavat (%) 2018-2040

Muutos 2018-2040

Ammatillisen perustutkinnon aloittavien määrä alenee noin 9300 henkilöllä koko maassa vuoteen 2040 mennessä. Alueelliset erot ovat suuret. Aloittaneiden määrä kasvaa tai säilyy ennallaan lähinnä vain suurimmilla kaupunkiseuduilla

Lukion aloittavien määrä alenee noin 4 500 henkilöllä 2040 mennessä. Tarve vähenee erityisesti 2030-luvulla. Aloittaneiden määrä alenee tasaisesti koko maassa lukuun ottamatta suurimpia kaupunkiseutuja, erityisesti Helsingin ja Tampereen seutuja

Nostoja

Osaajista tulee pula,
ratkaisuja ei voi lykätä.

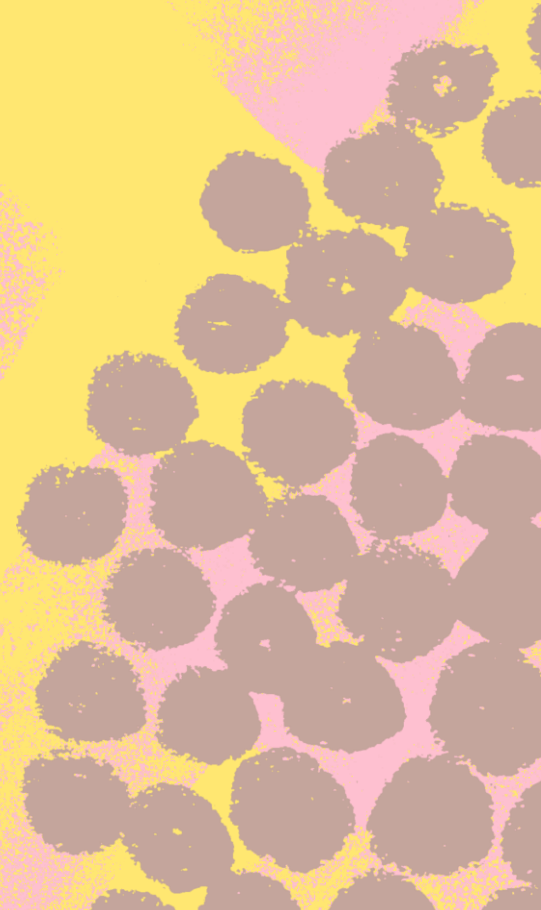
Alueiden koulutustarpeet kaikilla
koulutusasteilla erilaistuvat:
Tarvitaan uusi joustavampi,
monimuotoisempi ja
tehokkaampi osaamisjärjestelmä.

Jokaisen kaikki osaaminen
tarvitaan yhdessä oppimiseen
takaamaan hyvinvointi ja
kilpailukyky tulevaisuuden
Suomessa.

Voimme tänään
vaikuttaa Suomen
tulevaisuuden
hyvinvointiin.

KOPA

Koulutus palveluna

Projektin keskeiset tavoitteet avattuina

Koulutuksen saatavuus ja saavutettavuus

- Koulutuksen saatavuus harvaan asutuilla ja vähenevän väestön alueilla
- Nuorelle mahdollisuus opiskella kotona asuen, monimuotoisilla opiskelutavoilla
- Monipuolisuutta yhteisillä koulutustarjottimilla

Osaava työvoima

- Jatkuvan oppimisen vaatimus
- Joustavat koulutuspolut ja -mahdollisuudet
- Reagointikyky ja -nopeus koulutustarpeisiin
- Jalkautuvat koulutuspalvelut ja työpaikoilla oppiminen

Taloudellisesti kestävät ratkaisut

- Kuntien heikkenevä talous haastaa järjestämismuodot
- Suuriin yksiköihin keskittäminen on yksi ratkaisu, mutta ei ainoa eikä riittävä
- Yhteistyön muodot ja tasot, erilaiset ”hybridit”
- Osaavan henkilöstön ja kiinteistöjen tehokas ja monimuotoinen käyttö
- Digitaaliset ratkaisut

Uusia ratkaisuja yhteistyön ja digitalisaation keinoin

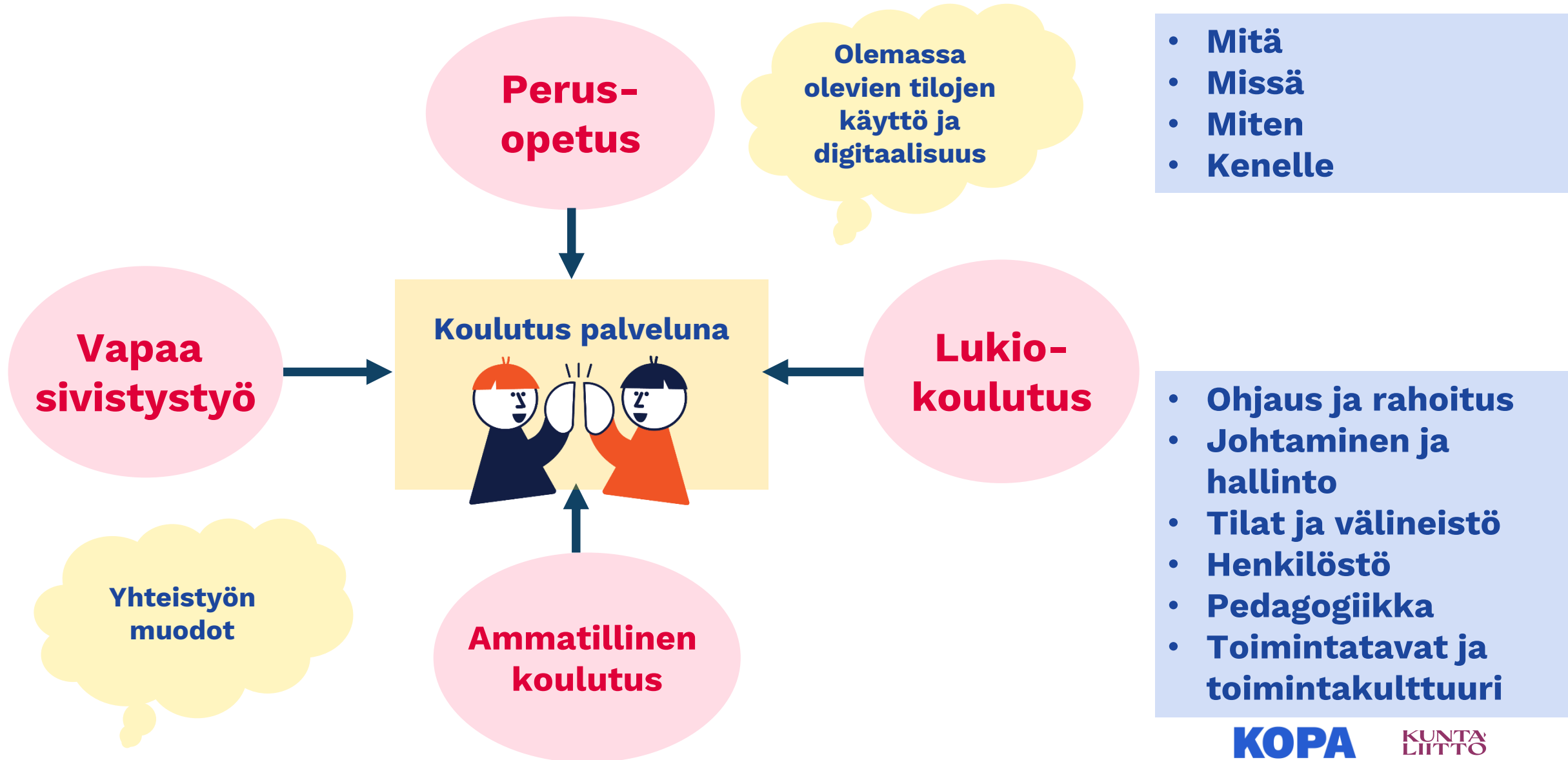
Koulutus palveluna, mitä tarkoitamme?

**Opetuslähtöisestä
oppimislähtöiseksi**

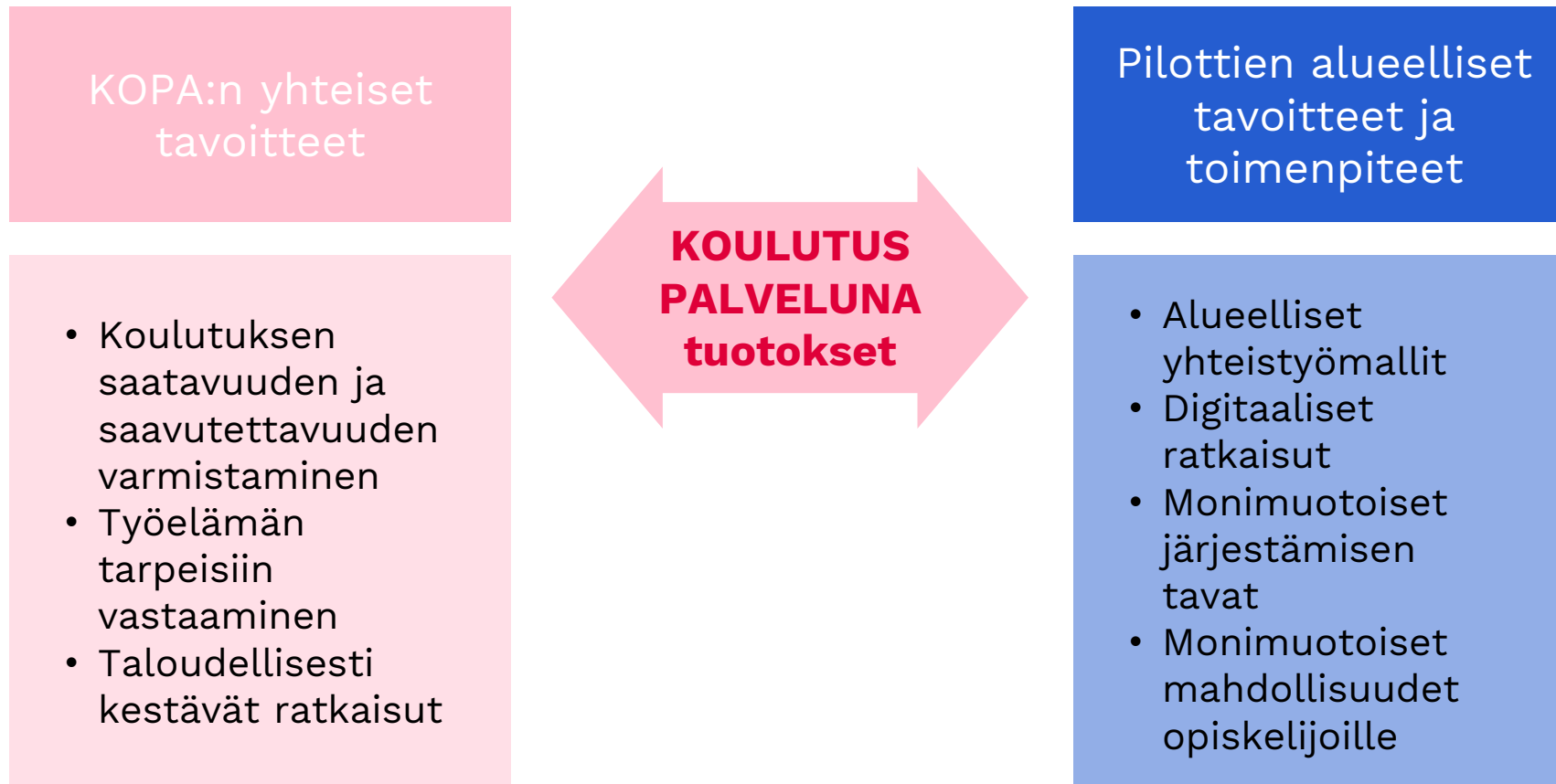

- Näkökulma oppilaitoksesta oppijaan
- Oppimisen ei tarvitse olla sidoksissa perinteisiin koulutiloihin tai oppimisympäristöihin
- Monen toimijan yhteistyö laajemmalla alueella
- Resursseja ja osaamista koulumuodot ylittävästi
- Tilojen tehokas käyttö

Koulutuksen saatavuus ja saavutettavuus

Projektin tavoitteet ja työskentely

Nostoja pilottien kevään työpajoista valtakunnalliseen tarkasteluun

Mahdollisuudet

- **Etäopetus**, myös perusopetukseen
- Yhteistyömalleja puoltava rahoitus, ”porkkanarahat”
- Tutkintojen yhteiset osiot

Haasteet

- Siilouttava rahoitus
- OVTES ja opettajien tehtävät
- Asenteet ja pelot
- Yhteistyö päättäjien kanssa

13 alueellista pilottia

KOPA-pilottialueet

Etelä-Pohjanmaan järvisoutu

Alajärvi, Evijärvi, Lappajärvi,
Vimpeli ja Järvisuudun
ammatti-instituutti

Etelä-Savo

Mikkeli, Pieksämäki,
Etelä-Savon koulutus Oy ja
Mikkelin kaupungin
liikelaitos Otavia

Itä-Uusimaa

Porvoo, Askola, Lapinjärvi,
Loviisa, Sipoo ja Careeria
Oy

Kanta-Häme

Loppi, Hausjärvi,
Hämeenlinna ja Riihimäki

Keski-Savo

Varkaus, Joroinen,
Leppävirta, Savon
ammattiopisto, Savonia
ammattikorkeakoulu ja
Navitas Kehitys Oy

Keski-Suomi

Jämsä, Laukaa,
Kuhmoinen, Joutsa,
Muurame ja Jyväskylän
koulutuskuntayhtymä
Gradia

Pirkanmaa

Ikaalinen, Ruovesi,
Parkano, Mänttä-Vilppula,
Hämeenkyrö ja SASKY

Pohjois-Satakunta

Kankaanpää, Honkajoki ja
Sataedu

Suupohja

Kauhajoki, Teuva,
Suupohjan koulutus-
kuntayhtymä Vuoksi,
Kauhajoen kansalaisopisto,
Panula-opisto ja
Suupohjan elinkeinotoimi

SÖFUK ja Närpiö

Tornionjokivarsi

Lappia, Pello, Ylitornio ja
Ylitornion Yhteiskoulun
Kannatusosakeyhtiö

Ylä-Savo

Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi,
Vieremä, Sonkajärvi,
Lapinlahti, Rautavaara,
Pielavesi ja Ylä-Savon
koulutuskuntayhtymä

Östnyland

Loviisa, Porvoo, Sipoo ja
Kotka

13 pilottia

44 kuntaa

**8 koulutuskuntayhtymää
4 osakeyhtiötä
1 ammattikorkeakoulu
4 muut**

Pilottien kehitystyön avainsanat

Etelä-Pohjanmaan järvisoutu

lukioden yhteistyö,
verkko-opetus, 2. asteen
yhteiset resurssit,
päättäjät

Etelä-Savo

joustavat koulutusmallit,
verkko-opetus, hyvinvointi,
päättäjät

Itä-Uusimaa

joustavat koulutusmallit,
verkko-opetus,
kouluasteiden yhteistyö
(perus-, 2.aste, amk)

Kanta-Häme

etäopetus perus-
opetuksessa, opettajat
yhteisenä resurssina,
verkko-opetus

Keski-Savo

työelämän tarpeet,
lukioden yhteistyö,
kouluasteiden yhteistyö
(2.aste, amk)

Keski-Suomi

joustavat koulutusmallit,
2.asteen yhteistyö,
työelämän tarpeet

Pirkanmaa

2.asteen yhteiset resurssit,
kouluasteiden yhteistyö
(perus-, 2.aste, vapaa
sivistystyö), yhteiset
rekrytoinnit, verkko-opetus

Pohjois- Satakunta

2.asteen yhteiset resurssit,
lukioden yhteistyö,
verkko-opetus, kuntaliitos

Suupohja

joustavat koulutusmallit,
2.asteen yhteiset resurssit,
työelämän tarpeet

SÖFUK ja Närpiö

kouluasteiden yhteistyö
(perus-, 2.aste, vapaa
sivistystyö), työelämän
tarpeet

Tornionjokivarsi

joustavat koulutusmallit,
2.asteen yhteistyö,
lukioden yhteistyö,
työelämän tarpeet

Ylä-Savo

joustavat koulutusmallit,
kouluasteiden yhteistyö
(2.aste, amk), työelämän
tarpeet, verkko-opetus

Östnyland

lukioden yhteistyö,
verkko-opetus

**Yhteisten resurssien
käyttö**

**Verkko- ja etä-
opetus**

Työelämän tarpeet

Päättäjät

Työpajoista nostettua: Yhteisten resurssien käyttö

- Pilotti kehittää yhteistä kurssitarjotinta, lisää verkko-opetusta sekä luo yhteisiä tukipalveluja (erityisopetus ja koulupsykologipalvelut)
- Tarkastellaan yhteisten opettajien käyttöä.
- Oppilaitos- tai rakennuskohtaisesta ajattelusta halutaan siirtyä tarjonta- ja palveluajatteluun: miten tarjoamme opinnot yhdessä alueen nuorille.
- Yhteisten tutkinnon osien suorittaminen verkkokursseina ja/tai lukiokoulutuksen yhteydessä
- Rakennetaan yhteisiä opintokokonaisuuksia (lukio ja ammatillinen)
 - Esim. arkkitehtuurin ja taloustieteen opintokokonaisuudet
- Yhteiset jaksojärjestelmät lukioissa
- Sovittava vastuista ja pohdittava sopimusten tarve.
- ”Työpaikat ja alueellinen elinvoima parantaa kaikkia alueen kuntia!”

Työpajoista nostettua: Verkko- ja etäopetus

- Selvitetään yhteisesti käyttökelpoisin verkko-opintoalusta
- Kurssitarjonnan monipuolistaminen etä- ja verkko-opetusta hyödyntämällä.
- Perusopetuksessa lähiopetusta täydentävän etäopetuksen järjestäminen (kielet, uskonto) yhteistyössä useamman kunnan kesken.
- Löytyy kyllä opettajia, jotka ovat valmiita kehittämään etäopetusta
- Edellyttää tarvittavan laitteiston, ohjelmat ja toimivat verkkoyhteydet
- Aikataulujen yhteensovittaminen vaatii suunnittelutyötä
- Kokemuksia etäopetuksesta kertynyt kevään poikkeusolojen vuoksi ja valmiudet jatkaa ovat paremmat

Työpajoista nostettua: Työelämän tarpeet

- Oppilaiden sitouttaminen alueelle ja yrityksiin opiskeluiden aikana
- Osaamisen kehittämistarpeiden määrittely vaatii yrityksissä osaamista ja aikaa – yritysten edustajien käyttäminen asiantuntijoina, myös resursointikysymys
- Yritykset ja elinkeinoelämä osaksi pilottia, edustajia mukaan aluetyöpajoihin
- Etsitään yritykset, jotka sitoutuvat koulutusyhteistyöhön 3 vuoden ajalle. Iso osa oppimisesta voisi tapahtua yrityksessä, ei koulurakennuksessa.
- Polkuopinnot toiselta asteelta korkeakouluun
- ”Yhteinen tekeminen madaltaa kynnystä yhteistyön syventämiseen, kun ihmiset oppivat tuntemaan toisensa.”

KOPA

Koulutus palveluna

Kiitos.

#koulutuspalveluna

www.kuntaliitto.fi/kopa

Lisätietoja:

Projektipäällikkö Irmeli Myllymäki

irmeli.myllymaki@kuntaliitto.fi +358 46 921 4443

Projektiasiantuntija Essi Ratia

essi.ratia@kuntaliitto.fi +358 50 463 7695

www.kuntaliitto.fi